

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin lausunto, valmisteltu osana TYÖOTE-hankkeen yhteistyötä:

TYÖOTE-hankkeen (VN 24288/2020-STM-2) johtoryhmä antaa oheisen perustelumuistion 9.3.2022 mukaisen lausunnon lausuntopyyntöön VN/2037/2021: [HE laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä_LUONNOS.pdf](#) ja [sv_HE laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä_LUONNOS.pdf](#) -

TYÖOTE-hankkeen johtoryhmä esittää, että sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelyyn liittyvässä lainsäädännön kokonaisuudistuksessa huomioidaan oheisen muistion 9.3.2022 mukainen esitys:

Perustelumuistio 9.3.2022

KSSHP/ Jari Porrasmaa

TYÖOTE-hanke / Kaj Husman,

TTL /Pauliina Kangas

Kela / Marjukka Turunen, Tomi Ståhl, Tuomas Meriruoho

TYÖOTE-toimintamalli julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon tukena

Taustaa

Keski-Suomen sairaanhoitopiiri (KSSHP), TYÖOTE-hanke (VN 24288/2020-STM-2) ja Kela ovat yhteistyössä tuottaneet oheisen perustelumuistion sekä ehdotuksen sisällytettäväksi lausuntoon koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi. Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/2037/2021 ja linkki [lausuntopalvelu.fi](https://www.lausuntopalvelu.fi) lausuntopyyntöön: [Lausunto - Lausuntopalvelu](#). Lausunnon antamisen dead line on 18.3.2022.

Perustelut

Keski-Suomessa kehitetyssä TYÖOTE-toimintamallissa työterveyshuolto ottaa koordinaatiovastuun erikoissairanhoidossa tai terveyskeskuksessa hoidetusta potilaasta ja huolehtii jatkotoimista, työkyvyn arvioinnista, kuntoutukseen ohjaamisesta ja erityisesti työpaikan toimista yhdessä työnantajan kanssa. Toiminnan tulostavoite on, että työntekijä voi palata mahdollisimman pikaisesti työkykyisenä töihin. Toimintamallin myötä

työterveyshuollon erityisosaaminen työkykyasioissa on tullut nykyistä tehokkaammin ja oikea-aikaisemmin käyttöön potilaan ja julkisen terveydenhuollon hyödynnettäväksi.

Toimintamalli on päätetty laajentaa kansalliseksi eduskunnan 26.6.2020 tekemän 4. lisätalousarvion kautta.

TYÖOTE-toimintamallin mukaisesti työterveyshuollon toiminnallisen integroinnin juurruttaminen toiminnalliseksi osaksi julkista terveydenhuollon palvelujärjestelmää aloitettiin syyskuussa 2020. Hanke on osa valtionvarainministeriön kustannusvaikuttavuustyötä. TYÖOTE toimintamalli on käytössä Keski-Suomen sairaanhoitopiirissä ja terveyskeskuksissa. Helmikuussa 2022 jo 16 sairaanhoitopiiriä on sitoutunut TYÖOTE-toimintamalliin.

Uusi malli hyödyntää kaikkia osapuolia. Potilaan yksilöllinen työhön paluu tarvittavien tukitoimien kanssa toteutuu ja pysyvän työkyvyttömyyden riski vähenee. Erikoissairanhoidossa pystytään keskittymään ydintoimintaan, jolloin toiminta tehostuu. Työterveyshuolto saa ajoissa tiedon tarvittavista työkyvyn tukitoimista työpaikalla, jolloin palvelut kohdentuvat oikea-aikaisesti ja oikein ja asiakkaan työhön paluu työkykyisenä nopeutuu. Työnantajan hyötyy, kun työntekijä pala töihin aiempaa nopeammin, työn tuottavuus kasvaa. Yhteiskunta hyötyy, kun työntekijät palaavat nopeammin töihin ja pysyvät pidempään työkykyisinä töissä. Tuottavuus ja verotulot kasvavat, sairauskulut ja sosiaaliturvaetuksien tarve vähenee ja työllisyys paranee.

Toimintamallin juurruttamista vaikeuttaa oleellisesti se, ettei julkisella terveydenhuollolla ole käytettävissään henkilötason asiakkaaseen kiinnitettyjä, ajantasaisia ja helposti saatavia työterveyshuollon palveluntuottajan tietoja. Edellä mainitun ongelman ratkaisemiseksi tulisi Kanta-palveluja hyödyntää *sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan kokonaisuudistuksessa*. Tieto työterveyshuollon palveluntuottajista saadaan asiakkaiden työterveyshuollon käyntien ja palvelutapahtumien kautta, mutta tämä on työlästä eikä onnistu niillä asiakkailla, joilla käyntejä työterveyshuoltoon ei ole. Lisäksi työterveyshuollon palveluntuottaja on voinut muuttua.

Tiedot tulisi saada Kanta-palveluihin rakenteisesti siten, että nämä tiedot olisivat osa asiakkaan pysyvämpiä, palvelunantajan päivittämistä vastaavalla olevia ns. asiakkaan yleistietoja. Samaan yhteyteen olisi tarkoituksenmukaista sisällyttää myös ainakin ajantasainen tieto asiakkaan hyvinvointialueesta. Näin varmistettaisiin tiedonkulku asiakkaan prosessissa ja palvelupolkujen katkeaminen vältettäisiin useimmissa tilanteissa.

Tieto työterveyshuollon palvelunantajasta tulisi viedä työterveyshuollon toimesta silloin, kun työsuhde alkaa taikka suhde palvelunantajaan syntyy palvelunantajan muuttuessa esimerkiksi uudelleen kilpailutuksen perusteella.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annettavaan lakiin tulisi sisällyttää säännös, jonka perusteella

- työterveyshuollon palvelunantajan yksilöintitiedot löytyvät henkilötasolla Kanta-palveluista rakenteisessa muodossa (ei kytkettynä potilasasiakirjaan eikä palvelutapahtumaan)
- työterveyshuollon palvelunantajätiedon päivittämiseen asetetaan velvollisuus palvelunantajalle.

- työterveyshuollon palvelunantajatieto tulee päivittää palvelunantajan toimesta Kantaan
 - a) lain tultua voimaan (siirtymäsäännös)
 - b) kun asiakkaan työterveyshuollon palvelunantaja vaihtuu tai
 - c) kun uusi henkilö tulee työelämään ja työterveyspalveluiden piiriin taikka poistuu työterveyshuollon palveluista (irtisanoutuminen ym.).

Säännöksen velvoittavuus edellyttää asian edistämistä Kanta-palvelujen kehittämiskokonaisuudessa.

Ehdotus lausuntoon liitettäväksi tekstiksi

(Lausuntopalvelussa on mahdollisuus vastata vain täsmäkysymyksiin koskien uutta asiakastietolakia, näin ollen teksti tulee sijoittaa sopivimpaan kohtaan.)

4 Luku Asiakasasiakirjojen käsittelyä koskevat periaatteet

Onko sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasrekisteitä koskeva sääntely (18§) selkeä ymmärrettävä ja johdonmukainen?

Ei

Pääosin sääntely on selkeää ja ymmärrettävää. Kansallisessa levityksessä olevan TYÖOTE-hankkeen mukaisessa toimintamallissa on todettu tarve työterveyshuollon palvelunantajaliedolle rakenteisessa muodossa jo ennen ensimmäistä työterveyshuollon vastaanottokäyntiä. Tällä pystyttäisiin varmistamaan asiakkaan, työnantajan sekä terveydenhuollon näkökulmasta sujuvat ja tehokkaat palveluketjut.

Edellä esitetyn perusteella nyt ehdotettavaan lakiin tulisi sisällyttää säännös, jonka perusteella asiakkaan työterveyshuollon palvelunantajan yksilöintitiedot löytyvät henkilötasolla Kanta-palveluista rakenteisessa muodossa siten, että se ei ole kytketty yksittäiseen potilasasiakirjaan eikä palvelutapahtumaan. Lisäksi työterveyshuollon palvelunantajatiedon päivittämiseen tulisi asettaa velvollisuus työterveyshuollon palvelunantajalle siitä hetkestä lähtien, kun palvelunantaja saa kyseessä olevan tiedon työnantajalta ja asiakkaan asiakassuhde työterveyshuollon palvelunantajaan syntyy tai päättyy. Lakiin tulisi sisällyttää myös siirtymäsäännös, jotta säännöksen edellyttämät työterveyshuollon palvelunantajien ajantasaiset tiedot ovat saatavilla rakenteisessa muodossa Kanta-palveluista lain voimaantuloa alkaen.

Vastaavasti on huomattu tarve tuottaa rakenteisessa muodossa Kanta-palveluista palvelunantajatieto ilman varsinaista palvelutapahtumaa.

TYÖOTE-johtoryhmän puolesta
Kaj Husman, puheenjohtaja

Muut TYÖOTE-johtoryhmän jäsenet ovat: Juha Kinnunen (KSSHP), Ilkka Vohlonen (TYÖOTE-hanke), Eva Helaskoski, Pauliina Kangas ja Hanna Hakulinen (TTL)

Kaj Husman, professor, MD,PhD,M.Sc(Can)
Työ ja Kyky
+358500671006
kajhusman16@gmail.com

*Tämä lausunto on identtinen TYÖOTE-hankkeen johtoryhmän valmisteleman lausunnon kanssa.
Asia on käsitelty sairaanhoitopiirin johdossa ja on todettu, että on tärkeää ilmaista sairaanhoitopiirin kanta asiassa.*

*Jari Porrasmaa
Digijohtaja
Keski-Suomen sairaanhoitopiiri
+358443071561*